DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v3.03
CZU: 005.52:334.72(478)

REPUBLIC OF MOLDOVA: A TWO-SPEED ECONOMY: TERRITORIAL DISPARITIES AND THE EVOLUTION OF TURNOVER OVER TIME

REPUBLICA MOLDOVA: O ECONOMIE CU DOUĂ VITEZE: DISPARITĂȚI TERITORIALE ȘI EVOLUȚIA ÎN TIMP A CIFREI DE AFACERI

CEREDNIC Euglena, studentă, specialitatea: Contabilitate
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: euglena.cerednic.9ksr@ase.md

Abstract: *This paper analyzes the economic development of the Republic of Moldova through the perspective of turnover dynamics and territorial disparities. The aim of the research is to assess whether economic growth is uniformly distributed or characterized by structural imbalances across regions. The study is based on statistical methods, including descriptive analysis, time series analysis for the period 2017–2024, and correlation analysis between turnover and the number of employees. The results highlight a significant increase in total turnover, which doubled during the analyzed period, indicating a positive economic trend at the national level. However, the territorial distribution reveals pronounced inequalities, with the majority of regions concentrated at low levels of economic activity, while only a limited number of areas generate high turnover values. The correlation analysis indicates a very strong positive relationship between turnover and employment, showing that economic growth is closely linked to the use of labor resources. The findings confirm that the Republic of Moldova can be characterized as a two-speed economy, where economic growth is unevenly distributed, emphasizing the need for policies aimed at reducing regional disparities and ensuring a balanced development.*

Key words: *turnover, regional disparities, economic growth, time series analysis, correlation, labor force, two-speed economy*
JEL CLASSIFICATION: C13, E01, J21, R11, R12

INTRODUCERE

Economia Republicii Moldova continuă să se dezvolte, dar este marcată de dezechilibre semnificative între regiuni, deși principalii indicatori economici, cum ar fi cifra de afaceri, indică o tendință de creștere. În acest context, cifra de afaceri a întreprinderilor reprezintă un indicator important pentru evaluarea intensității activității economice. Acesta reflectă atât dimensiunea fenomenului la nivel național cât și diferențele existente între unitățile administrativ-teritoriale. Datele analizate arată, pe de o parte, o creștere a cifrei de afaceri totale în perioada 2017-2024, iar pe de altă parte, o distribuție teritorială inegală a acesteia.

Actualitatea temei derivă din necesitatea de a înțelege nu doar dacă economia Republicii Moldova crește, ci și în ce măsură această creștere este distribuită între regiuni. În lipsa unei repartizări uniforme a activității economice, creșterea agregată poate ascunde disparități teritoriale persistente, care afectează ocuparea forței de muncă, capacitatea investițională și perspectivele dezvoltării regionale.

Scopul lucrării constă în evidențierea particularităților evoluției cifrei de afaceri în Republica Moldova prin analiza a trei aspecte: distribuția teritorială a cifrei de afaceri în anul 2024, dinamica acesteia în perioada 2017-2024 și relația dintre cifra de afaceri și numărul de salariați. În baza acestor elemente, cercetarea urmărește să demonstreze că economia națională poate fi interpretată drept o „economie cu două viteze”, caracterizată prin ritmuri inegale de dezvoltare și prin diferențe economice semnificative între teritorii.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiza se bazează pe date statistice privind cifra de afaceri a întreprinderilor în profil teritorial pentru anul 2024 și pe seria cronologică a cifrei de afaceri în perioada 2017-2024, și unele date referitoare la numărul de salariați, sursa fiind Biroul Național de Statistică. Metodele utilizate includ analiza descriptivă, indicatorii tendinței centrale, analiza seriilor cronologice și coeficientul de corelație, în vederea evidențierii relațiilor dintre variabilele analizate.

1. Analiza disparităților teritoriale ale activității economice. Distribuția cifrei de afaceri a întreprinderilor în profil teritorial evidențiază existența unor diferențe semnificative între unitățile teritoriale din Republica Moldova. Structura distribuției pe intervale de variație egale este prezentată în Tabelul 1, oferind o imagine asupra nivelului și dispersiei activității economice, prin prisma cifrei de afaceri.

Tabelul 1. Distribuția unităților teritoriale ale Republicii Moldova în funcție de cifra de afaceri a întreprinderilor, 2024

Nr. grupă	Interval (mii lei)	Nr. raioane	Pondere
1	753 055 - 3 208 460	16	48,48%
2	3 208 460 - 5 663 865	6	18,18%
3	5 663 865 - 8 119 270	6	18,18%
4	8 119 270 - 10 574 675	2	6,06%
5	10 574 675 - 13 030 080	1	3,03%
6	13 030 080 - 15 485 485	2	6,06%
Total	**-**	**33**	**-**

Sursa: elaborat de autor în baza (BNS, 2025)

Analiza datelor arată o concentrare pronunțată a majorității raioanelor în intervalele inferioare ale cifrei de afaceri. Astfel, aproximativ 48,48% dintre unitățile teritoriale înregistrează valori cuprinse între 753 055 și 3 208 460 mii lei, ceea ce reflectă un nivel relativ scăzut al activității economice ăn cea mai mare parte a Republicii Moldova. Această concentrare reflectă predominanța regiunilor cu un potențial economic scăzut în structura economiei locale. Pe măsură ce valorile cifrei de afaceri cresc, numărul raioanelor incluse în intervalele superioare scade considerabil. Intervalele medii sunt reprezentate de un număr moderat de unități teritoriale (18,18%), în timp ce intervalele superioare au ponderi reduse de 6,06% și 3,03%. Aceasta distribuție evidențiază existența unui număr limitat de regiuni cu performanțe economice ridicate.

Indicatorii tendinței centrale susțin această distribuție inegală. Media cifrei de afaceri este aproximativ 4 808 193,56 mii lei, în timp ce mediana este de 3 413 077,08 mii lei, ceea ce indică faptul că jumătate dintre unitățile teritoriale se situează sub acest nivel. Totodată, valoarea modului este de 2 264 073,46 mii lei, ceea ce reprezintă nivelul cel mai frecvent întâlnit al cifrei de afaceri. Diferența dintre media, mediana și modul determină o distribuție asimetrică pozitiv. Aceasta se caracterizează printr-o concentrare a valorilor în partea inferioară și o extindere spre valori mari, ceea ce evidențiază și confirmă că unele regiuni ies din tipar, având niveluri de performanță economică considerabil mai ridicate decât celelalte.

În ansamblu, analiza teritorială evidențiază faptul că dezvoltarea economică în Republica Moldova este distribuită inegal, fiind concentrată în anumite zone, în timp ce majoritatea regiunilor se confruntă cu un nivel redus al activității economice. Această realitate constituie un element esențial în susținerea ideii de „economie cu două viteze”.

Disparitățile teritoriale evidențiate pot fi explicate prin distribuția inegală a resurselor economice și a factorilor de producție la nivel regional. În special, zonele urbane dezvoltate, precum municipiul Chișinău, concentrează majoritatea investițiilor, infrastructurii și activităților economice cu valoare adăugată ridicată, ceea ce duce la niveluri superioare ale cifrei de afaceri. În contrast,

regiunile periferice sau rurale sunt caracterizate de un nivel mai redus de industrializare , acces limitat la piețe și infrastructură mai slab dezvoltată, ceea ce restrânge oportunitățile de dezvoltare economică.

2. Analiza seriei cronologice.

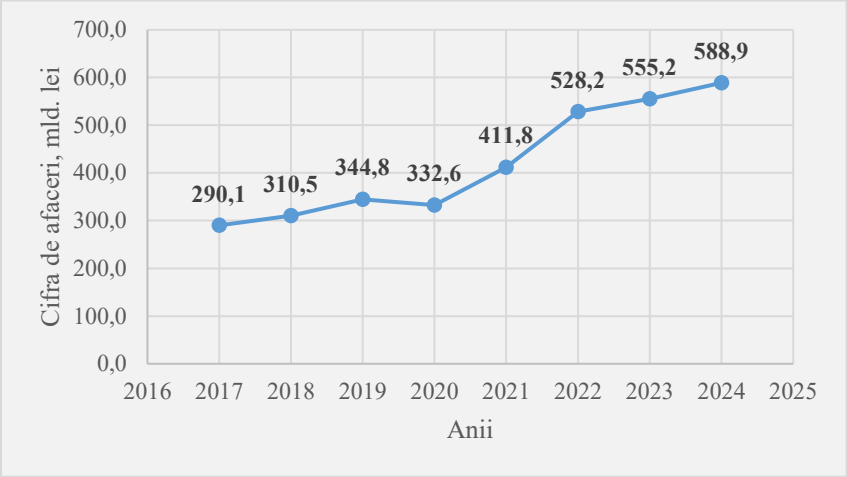

Figura 1. Evoluția cifrei de afaceri în perioada 2017-2024
Sursa: elaborat de autor în baza (BNS, 2025)

Analiza seriei cronologice a cifrei de afaceri totale în Republica Moldova, ilustrată prin Figura 1, evidențiază o tendință clar ascendentă în perioada 2017-2024, confirmată atât grafic cât și prin indicatorii calculați. Valoarea cifrei de afaceri a crescut de la 290,1 mld. lei în 2017 la 588,9 mld. lei în anul 2024, ceea ce reprezintă o majorare totală de aproximativ 298,9 mld. lei și o dublare a CA. În perioada 2017-2019, cifra de afaceri a crescut moderat, de la 290,1 mld. lei la 344,8 mld. lei, ceea ce reflectă o evoluție stabilă. În anul 2020 se observă o diminuare la 332,6 mld. lei (-12,33 mld. lei față de 2019), explicabilă prin impactul pandemiei COVID-19, care a afectat lanțurile de aprovizionare, mobilitatea forței de muncă și nivelul cererii agregate care depășea oferta.

Ulterior, începând cu 2021, dinamica CA accelerează semnificativ, crescând la 411,8 mld. lei (+23,82%), iar în 2022 atingând 528,2 mld. lei (+28,25%), cea mai mare creștere absolută fiind de 116,35 mld. lei. Aceasta evoluție poate fi asociată cu relansarea economică post-pandemie, majorarea consumului, dar și cu creșterea prețurilor, care a influențat valoric cifra de afaceri. În anii 2023 și 2024, creșterea continuă la 555,2 mld. lei și respectiv 588,9 mld. lei, însă într-un ritm mai moderat, sugerând o stabilizare. Indicatorii medii confirmă această evoluție, evidențiind o creștere anuală medie de aproximativ 42,7 mld. lei și un ritm mediu de 10,65%.

În urma prognozării evoluției cifrei de afaceri, realizată pe baza funcției de trend liniar, se observă o continuare a tendinței de creștere și în perioada următoare, în condițiile menținerii actualelor caracteristici ale mediului economic. Astfel, estimările arată că valoarea cifrei de afaceri ar putea atinge aproximativ 819,4 mld. lei în anul 2029, 1054,2 mld. lei în 2034 și peste 1523,7 mld. lei în 2044. Această evoluție este determinată de ritmul mediu anual de creștere și de tendința stabilă identificată în seria analizată. Totuși, trebuie subliniat faptul că aceste previziuni au un caracter orientativ, întrucât nu iau în considerare eventuale schimbări structurale, crize economice sau modificări ale politicilor financiare, ci reflectă evoluția în timp a fenomenului în condițiile actuale.

3. Analiza corelației dintre cifra de afaceri și numărul de salariați. Pentru a evidenția relația dintre nivelul activității economice și ocuparea forței de muncă, a fost analizată corelația dintre cifra de afaceri și numărul mediu anual al salariaților. Rezultatele indică existența unei legături pozitive foarte puternice între cele două variabile, coeficientul de corelație fiind r = 0,957, ceea ce demonstrează o asociere strânsă între creșterea cifrei de afaceri și creșterea numărului de salariați.

Coeficientul de determinația are valoarea $R^2 = 0,916$, ceea ce înseamnă că aproximativ 91,6% din variația cifrei de afaceri este explicată de variația numărului de salariați, restul fiind influențat de alți factori economici, precum nivelul investițiilor. Analiza regresiei liniară confirmă această relație,

coeficientul de regresie fiind b = 1225,8 mii lei, ceea ce indică că, în medie, într-un oraș mediu, creșterea cu un salariat determină o majorare a cifrei de afaceri de aproximativ 1225,8 mii lei.

CONCLUZII

Rezultatele cercetării evidențiază un paradox al economiei Republicii Moldova: deși activitatea economică înregistrează o creștere semnificativă în timp, aceasta nu este distribuită uniform la nivel teritorial. Evoluția cifrei de afaceri în perioada 2017-2024 confirmă o tendință de creștere, aceasta se dublează în perioada analizată, sugerând o dinamică economică favorabilă la nivel agregat. Cu toate acestea, analiza în profil teritorial arată o structură profund dezechilibrată. Majoritatea unităților teritoriale se concentrează în intervalele inferioare ale cifrei de afaceri, în timp ce doar un număr restrâns de regiuni înregistrează valori ridicate, și implicit, o parte semnificativă a activității economice. Diferența dintre indicatorii tendinței centrale confirmă această polarizare, evidențiind influența disproporționată a unor regiuni mai dezvoltate. Relația puternică dintre cifra de afaceri și numărul de salariați arată că dinamica economică este strâns legată de utilizarea forței de muncă, dar această legătură nu se manifestă uniform în toate regiunile.

Prin urmare, economia Republicii Moldova poate fi interpretată ca o economie cu două viteze: una caracterizată prin concentrare economică și creștere accelerată, și alta marcată de dezvoltare lentă și capacitate economică redusă în profil teritorial. Această realitate evidențiază necesitatea unor politici orientate spre echilibrarea dezvoltării regionale.

REFERINȚE:

1. Anghelache, C., Pârțachi, I. & Anghel, M. G. (2017). Previzionarea creșterii economice. *Economica*, (2), 147-151.
2. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (2025). Activitatea intreprinderilor in profil teritorial, 2017-2024 https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/60%20Statistica%20regionala/?rxid=9a62a0d7-86c4-45da-b7e4-fecc26003802
3. Pârțachi, I. & Ciomârtan, V. L. (2018). Câștigurile salariale, indicatori de bază în evoluția pieței forței de muncă. Studiu comparativ în baza datelor județului Bacău și regiunii de centru a Republicii Moldova. *Economica*, (4), 112-129

Coordonator științific: ȘUȘU-ȚURCAN Aurelia, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: turcan.aurelia.4u8h@ase.md